

Asia C-760/23 [Shanov]ⁱ

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

8.12.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Rayonen sad Plovdiv (piirituomioistuin, Plovdiv, Bulgaria)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

28.9.2023

Kantaja:

”EVN Bulgaria Toplofikatsia” EAD

Vastaaja:

OZ

Pääasian kohde

Kanne, jossa vaaditaan maksamaan asuntoon toimitettu lämpöenergia

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Lämpöenergian kulutuksen laskemista yhteisomistuksessa olevassa kiinteistössä koskevan kansallisen lainsäädännön yhteensopivuus SEUT 101, SEUT 107 ja SEUT 169 artiklan, direktiivin 2006/32 13 artiklan ja direktiivin 2012/27 9 artiklan 3 kohdan kanssa; oikeusperusta: SEUT 267 artikla.

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Ovatko energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta

ⁱ Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa oikeudenkäynnin minkään asianosaisen todellista nimeä.

- 25.10.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU 9 artiklan 3 kohta ja SEUT 169 artikla esteenä sellaisen lämpöenergian kustannusten maksamiselle, joka on peräisin rakennuksen laitteistosta, jos rakennuksen rappukäytäviä ja käytäviä ei ole varustettu lämpöpattereilla?
- 2) Ovatko direktiivin 2012/27 9 artiklan 3 kohta ja SEUT 169 artikla esteenä kaukolämpöyhtiön mahdollisuudelle vaatia kansallisen lainsäädännön perusteella korvausta rakennuksen laitteistosta peräisin olevan lämmön kulutuksesta, jos lämpöenergian määrä määräytyy sellaisen viranomaisten kehittämän kaavan perusteella, jossa
- otetaan käyttöön kerroin, jolla määritetään rakennuksen laitteiston asennetun tehon osuus lämmityslaitteiston kokonaistehosta, ilman että on selvää, miten tämä kerroin muodostuu
  - jossa otetaan perustaksi rakennuksen laitteiston asennettu teho mutta jossa jätetään huomiotta, mitä laitteistoja rakennukseen on tosiasiallisesti asennettu
  - jossa ei oteta huomioon lämmönsiirtoaineen lämpötilaa rakennuksen laitteistossa
  - jossa oletetaan, että rakennuksen laitteisto toimii jatkuvasti täydellä teholla
  - jossa ei oteta huomioon erilaisten lämmitysjärjestelmien (tässä: Tichelmann) erityistä toimintatapaa ja jossa ne rinnastetaan toimintatavan osalta toisiinsa
  - jossa yhteisömuotoisessa olevan kiinteistön keskilämpötilan oletetaan automaattisesti olevan 19 °C?
- 3) Ovatko direktiivin 2012/27 9 artiklan 3 kohta ja SEUT 169 artikla esteenä kaukolämpöyhtiön mahdollisuudelle vaatia kansallisen lainsäädännön perusteella korvausta lämmönkulutuksesta lämpimän veden osalta, jos lämpöenergian määrä määräytyy sellaisen viranomaisten kehittämän kaavan perusteella, jossa ei oteta huomioon, mihin lämpötilaan lämmin vesi on kuumennettava ja siten toimitettava lämmönkäyttäjille tai mitä lämpöenergiaa tähän kuumentamiseen tarvitaan, eikä sitä, montako kuutiometriä lämmintä vettä käyttäjät ovat kuluttaneet, ja jonka soveltamisessa taataan aina, että talven lämmityskaudella vesimääräksi lasketaan kaksinkertainen määrä kesään verrattuna?
- 4) Ovatko energian loppukäytön tehokkuudesta ja energiapalveluista sekä neuvoston direktiivin 93/76/ETY kumoamisesta 5.4.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/32/EY 13 artikla, direktiivin 2012/27 9 artiklan 3 kohta ja SEUT 169 artikla esteenä kaukolämpöyhtiön mahdollisuudelle vaatia kansallisen lainsäädännön

perusteella yhteisomistuksessa olevan kiinteistön osalta korvausta rakennuksen laitteistosta peräisin olevan lämmön kulutuksesta suhteessa asuntojen pohjapiirroksen mukaiseen lämmitettävään tilavuuteen ottamatta huomioon lämmityslaitteistojen teknisen kapasiteetin mukaisesti kussakin asunnossa tosiasiallisesti päästetyn lämpöenergian määrää?

Onko tähän kysymykseen vastaamisen kannalta merkitystä sillä, että kansallisen lainsäädännön mukaan rakennuksen laitteistosta peräisin oleva lämpöenergia on yksi sen algoritmin osista, jota käytetään laskettaessa käyttäjien lämmityksen kokonaiskulutuksesta maksettavaa lopullista määrää (rakennuksen laitteistosta peräisin olevan lämpöenergian, lämmityksen ja lämpimän veden määrien summa), jolloin asunnon lämmityksestä maksettavan määrän suuruus määräytyy yhtäältä kokonaislämmitysenergian (vähennettävä) ja toisaalta rakennuksen laitteistosta peräisin olevan lämpöenergian, rakennuksen yhteiskäytössä olevien osien lämmityspattereiden luovuttaman lämpöenergian ja lämpimän veden lämpöenergian (vähentäjä) erotuksen perusteella?

- 5) Onko kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan kuluttajat maksavat rakennuksen laitteistosta peräisin olevan lämpöenergian toimittamisesta suhteessa asuntojen pohjapiirroksen mukaiseen lämmitettävään tilavuuteen ottamatta huomioon kussakin asunnossa tosiasiallisesti päästetyn lämpöenergian määrää, SEUT 101 artiklan mukaisen määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä koskevan kiellon ja SEUT 107 artiklan mukaisen kielletyn valtiontuen myöntämistä koskevan kiellon vastainen[?]

Unionin oikeussäännöt ja –käytäntö, joihin asiassa viitataan

SEUT 101 artiklan 1 kohta, SEUT 107 artiklan 1 kohta ja SEUT 169 artiklan 1 kohta

Energian loppukäytön tehokkuudesta ja energiapalveluista sekä neuvoston direktiivin 93/76/ETY kumoamisesta 5.4.2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/32/EY, 13 artikla

Energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta 25.10.2012 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, johdanto-osan 64 ja 65 perustelukappale, 9 artiklan 1 ja 3 kohta ja 10 artikla

Kansalliset oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan

Energialaki (zakon za energetikata), 38a §:n 1 momentti, 38b §:n 1 momentti, 125 §:n 3 momentti, 139 §:n 1 momentti, 140 §:n 1 momentti sekä 140a, 141, 142 ja 150 §; lisäsäännösten 1 §:n 1, 16, 27, 37, 38, 39, 50, 57 ja 58 kohta

Kaukolämmöstä 6.4.2007 annettu asetus nro 16-334 (naredba za toplasnabdyavaneto), 38 §:n 1, 2 ja 3 kohta, 49 §:n 1–4 momentti, 51 §:n 1 ja 2 momentti, 52 §:n 1–8 momentti sekä 57 ja 58 §; lisäsäännösten 1 §:n 1, 2a, 3, 8, 12 ja 13a kohta sekä siirtymä- ja loppusäännösten 2 ja 3 §; kyseisen asetuksen 61 §:n 1 momenttia koskeva liite, jonka otsikko on ”Yhteisomistuksessa olevien kiinteistöjen lämpöenergian kulutuksen jakautumisen laskentamenetelmä”

Lämpöenergiatoimitusten laadulliset indikaattorit (pokazateli za kachestvoto na toplasnabdyavaneto), jotka valtion energia- ja vesialan sääntelykomissio (Darzhavna komisija za energiyno i vodno regulirane) on hyväksynyt 30.9.2004

Menetelmät, joita valtion energia- ja vesialan sääntelykomissio käyttää määrittäessään, miten lämpöenergian siirtämisestä aiheutuvia teknisiä kustannuksia voidaan mitata (metodika na Darzhavnata komisija za energiyno i vodno regulirane za opredelyane na dopustimite razmeri na tehnologichnite razhodi na toplinna energia pri prenos na toplinna energia)

Yhteenveto pääasian tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Kantaja väittää, että energialaissa tarkoitettuna energia-yhtiönä sillä on lupa tuottaa ja siirtää lämpöenergiaa kiinteistöjen toimituspisteille lämmitystä ja lämpimän veden jakelua varten.
- 2 Vastaaja omistaa lämmitetyn huoneiston ja on asiakkaana velvollinen maksamaan lämmön toimittamisesta kuukausittain kantajan yleisten sopimusehtojen mukaiset määrät.
- 3 Kantaja toimitti 1.5.2018–31.10.2020 lämpöenergiaa 519 Bulgarian levan (BGN) arvosta, mitä ei ole maksettu. Maksun viivästymisen perusteella ajanjaksolta 3.7.2018–5.4.2021 maksettavaksi tuli myös korkoja 78,20 BGN.
- 4 Koska vastaaja ei maksanut edellä mainittuja määriä, kantaja lähetti hänelle maksukehotuksen, jota vastaaja kuitenkin vastusti, joten kantaja oli kansallisen lainsäädännön nojalla velvollinen vaatimaan saatavaansa nyt käsiteltävällä kanteella.
- 5 Vastaaja riitauttaa saatavan, tosiasiallinen lämpöenergian käyttö ja lämmönkulutus mukaan luettuina, lasketun ja jaetun energian määrän oikeellisuuden, mittauslaitteiden soveltuvuuden ja toimituspisteen toimintakyvyn, kirjausten sääntöjenmukaisuuden ja vaadittujen määrien suuruuden.
- 6 Hän katsoo, että kaava, jota käytetään rakennuksen laitteiston käyttämän lämpöenergian laskemiseen, on unionin oikeuden vastainen. Vastaajan mukaan hänen asunnossaan ei tosiasiallisesti käytetty lainkaan lämpöä kyseisenä ajanjaksona, koska lämpöpatterit eivät pystyneet luovuttamaan tätä lämpöä, joten hän ei ole velvollinen maksamaan kyseisiä määriä.

- 7 Asiaa käsittelevä tuomioistuin pyysi teknisen lausunnon, jossa asiantuntija totesi etenkin, että
- toimituspiste oli toiminnassa kyseisenä ajanjaksona
  - toimituspisteen yhteinen lämpöenergiamittari ja sen sensorit oli asennettu asianmukaisesti, ja mittareiden lukumäärä ja asennustapa toimituspisteessä vastasivat vaatimuksia
  - asennetut lämpöenergiamittarit olivat hyväksytyä tyyppiä, ja ne oli tarkastettu mittausteknisesti ja soveltuivat kaupallisiin mittauksiin
  - toimituspisteelle toimitettu lämpöenergian määrä mitattiin jokaisen kuukauden alussa lämpöenergiamittarilla, ja mittaustiedot luettiin kuukauden ensimmäisenä päivänä klo 0.00
  - lukeman mukaisesta määrästä vähennettiin tekniset kustannukset, ja erotus jaettiin kaikkien käyttäjien kesken
  - jako tapahtui asianmukaisesti ja määritetyn menetelmän vaatimusten mukaisesti.
- 8 Asiantuntija totesi kuitenkin selvennyksenä seuraavaa:
- toimituspiste oli huonossa kunnossa, ja lämmöntoimittajan ilmoittama lämpöenergian määrä, joka on väitetyksi kulutettu toimituspisteessä, ei voi pitää paikkaansa
  - toimituspisteeseen asennetut lämpöenergiamittarit sinetöitiin asennuksen yhteydessä, mutta myöhemmin niitä irrotettaessa tätä sinettiä ei enää ollut, mikä on kiellettyä, koska tämä mahdollistaa mittauslaitteen manipuloinnin
  - toimittajan määrittämä energiamäärä kuutiometrin lämmitykseen ei voi fyysisesti pitää paikkaansa ja on liian suuri
  - toimittajan laskelmissaan käyttämä kaava perustuu laitteiston tehoon sellaisissa lämpötiloissa, joita ei todellisuudessa saavuteta. Toisin sanoen siinä oletetaan, että laitteisto toimii maksimaalisella teholla
  - jaettua energiamäärää ei ole mahdollista kuluttaa kyseisessä kiinteistössä.
- 9 Asiantuntija totesi, että kyseisen menetelmän mukaisesti tehdyt laskelmat johtavat viime kädessä siihen, että käyttäjät, jotka eivät kuluta lainkaan lämpöenergiaa, maksavat osan määrästä, jotka kuuluvat niiden käyttäjien maksettavaksi, jotka kuluttavat lämpöenergiaa, koska käyttäjien, jotka eivät olleet käyttäneet lämpöenergiaa, laskuihin sisältyi osa lämmitykseen käytetystä lämpöenergiasta aiheutuneista kustannuksista.
- 10 Asianosaiset eivät ole kiistäneet asiantuntijan toteamuksia.

Pääasian asianosaisten keskeiset lausumat

- 11 Vastaaja riitauttaa täysimääräisesti tavan, jolla lämpöenergian kulutus määritetään, ja väittää, että kansallinen lainsäädäntö on sen unionin oikeuteen sisältyvän edellytyksen vastainen, jonka mukaan kuluttajat maksavat todellisesta energiankulutuksestaan.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

- 12 Käsiteltävässä asiassa esille tulevat pääasialliset kysymykset koskevat sitä, onko lämpöenergian kulutus sallittua määrittää kansallisessa lainsäädännössä säädetyn menetelmän mukaisesti. Useat todellisen lämmönkulutuksen laskennassa huomioon otettavat tekijät antavat ennakkoratkaisua pyytävälle tuomioistuimelle aihetta epäilyksiin.
- 13 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemyksen mukaan tässä käytettävä kaava on epäselvä ja velvoittaa käyttäjän, joka ei kuluta asunnossaan lämmitysenergiaa, maksamaan energian siirrosta muille käyttäjille. Rakennuksen laitteistosta peräisin olevan lämmön laskennassa käytettävä kaava sisältää arvoja, jotka määritettiin suunnitteluolosuhteissa ottamatta huomioon sitä, käytetäänkö lämmitysjärjestelmiä tosiasiallisesti suunnitteluolosuhteissa ja millä edellytyksillä näitä järjestelmiä todellisuudessa käytetään. Huomioon ei otettu myöskään rakennuksen yksilöllisiä erityispiirteitä eikä sen lämpö- ja rakenneominaisuuksia.
- 14 Direktiivin 2012/27 9 artiklan 3 kohdassa säädetään, että jos energiankulutuksen määrää ei voida määrittää täsmällisesti, voidaan tarvittaessa laatia avoimia sääntöjä, ja näihin sääntöihin on tarvittaessa sisällyttävä ohjeita tavasta jakaa käytetyn lämmön ja/tai kuuman veden kustannukset seuraavasti:
  - a) kuuma vesi kotitalouden tarpeisiin
  - b) rakennuksen laitteistosta peräisin oleva lämpö yhteisten tilojen lämmitystä varten (jos rappukäytävät ja käytävät on varustettu lämpöpattereilla)
  - c) asuntojen lämmitystä varten.
- 15 Bulgarian lainsäädännössä säädetyn kaavan mukaan kuluttajat, jotka eivät käytä lämmitysenergiaa, ovat kuitenkin velvollisia maksamaan määrät, jotka lämmitystä käyttävien on maksettava.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin ottaa pohdinnoissaan huomioon myös asiantuntijan lausunnon, jonka mukaan tosiasiallinen lämmitysteho ei vastaa rakennuksen asennettua lämmitystehoa. Nyt tarkasteltavassa tapauksessa lämmityslaitteiston suunnitelmasta ilmenee, että valmistaja itse oli määrittänyt sen tehon sellaisten parametrien perusteella (kuuman veden lämpötila 95 °C, poistoveden lämpötila 70 °C ja ympäristölämpötila 20 °C), jotka eivät käytännössä toteudu. Lämmityslaitteiston teho ei siten ole se, joka määritettiin

suunnitteluolosuhteissa, koska lämmityslaitteistoa ei tosiasiallisesti käytetä suunnitteluolosuhteissa.

- 17 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin huomauttaa, että lämpöpattereita, joiden lukema on ”nolla”, ei lueta. Jos lämpöpatterissa on termostaattiventtiili, jokainen käyttäjä voi halutessaan katkaista lämmönsyötön näihin laitteisiin. Ei ole tiedossa eikä ennakoitavissa, kuka katkaisee lämmönsyötön lämpöpattereihin ja milloin, jolloin lämmityslaitteiston tosiasiallinen teho voisi pienentyä merkittävästi.
- 18 Ei ole myöskään selvää, miksi oletetaan, että yhteisomistuksessa olevien kiinteistöjen keskilämpötila on 19 °C, kun suunnitteluolosuhteissa perustana käytettiin 20 °C:n lämpötilaa. Huomioon ei ole myöskään otettu putkistojen materiaalia eikä sen lämpöparametrejä.

TYÖASIAKIRJA